

TULEVAISUUSUSKOA OIVALLUKSISTA JA EREHDYKSISTÄ

Vuoden viimeinen *Tieteessä tapahtuu* -lehden numero on omistettu oivalluksille ja erehdyksille. Luvassa on asiaa muun muassa lyijyttömän bensiinin synnystä, antropologisista ylitulkinnoista Intiassa, keskiaikaisten tekstien likaisista salaisuuksista sekä kiistellyn SpaceX:n avaruuslennoista. Tiedemaailmassa pohditaan, onko tutkijoilla enää aikaa oivaltaa. Numero on kurkistus tammikuun alussa 2025 vietettävän Suomen suurimman tiedetapahtuman, Tieteen päivien, teemaan.

Teema antaa hedelmällisen kentän tarkastella menneisyyttä ja sitä, minkälaiset oivallukset ja erehdykset ovat muokanneet tulevaisuutta. Tällä hetkellä elämme aikaa, jolloin nykyhetki on ylikorostunutta historiallisen perspektiivin kustannuksella. Tulevaisuuttamme muokkaavat lehdessämme käsitelty vaalien supervuosi, joka huipentui Yhdysvaltojen presidentinvaaleihin. Vaalien lopputulos tulee todennäköisesti vain voimistamaan sellaisia suuria olemassa olevia uhkakuvia kuin ilmasto- ja ympäristöhätätila, demokratian heikkeneminen ja kasvava yhteiskunnan polarisoituminen. Ne ovat läsnä jokaisen arjessa haastaen tulevaisuususkamme.

Tulevaisuususkoon vaikuttavat myös kansallisen tason päätöksemme. Opetus- ja kulttuuriministeriö on nimennyt vuoden 2024 Sivistyksen teemavuodeksi. Se on kaikille avoin tapahtumien vuosi, jonka aikana sivistyksen päältä pyyhitään pölyt. Teemavuosi on tärkeä keskustelunavaus, mutta en voi olla ajattelematta, minkälaisen viestin nykyinen hallitus antaa sivistyksen tulevaisuudesta. Vaikkakin tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitus nousee, kulttuurilta, kansalaisjärjestöil-

KUVA: ANNE HAAPANEN

ANNA KOTAVIITA
on *Tieteessä tapahtuu*
-lehden päätoimittaja
ja Tieteellisten seurain
valtuuskunnan (TSV)
viestintäpäällikkö.

tä ja vapaasta sivistystyöstä leikataan valtavia summia, jotka ovat kuitenkin suhteessa kokonaisbudjettiin pieniä. Erilaisia talous-, investointi- ja rahoitusmalleja on luonnollisesti kehitettävä, mutta nyt uusien rakenteiden luomiseen ei juurikaan jää aikaa. Ajankohtaista arvokeskustelua toivoisi myös siitä, kuinka Suomesta vuotaa Venäjälle Keski-Aasian kautta tuotteita kansainvälisten pakotteiden vastaisesti ja kuinka Suomi hankkii Israelilta puolustusteknologiaa, kun Gazassa on käynnissä sota.

Tulevaisuuskoon tarvitsemme arvovalintoja ja vision siitä, minkälaista Suomea ja maailmaa haluamme rakentaa. Tulevaisuus on aktiivista tekemistä, eikä passiivista vastaanottamista. Arvojohtajuuden ja siihen perustuvan toiminnan tulisi rakentaa sivistystä, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta sekä kunnioittaa niin toisia ihmisiä kuin luontoa. Tarvitsemme tiedettä, tutkimusta ja eri alojen systemaattista yhteistyötä sekä pitkäjänteistä panostusta koulutukseen ja tutkimukseen sekä tutkijoiden mahdollisuuksiin työskennellä vapaasti ilman painostusta. Tarvitsemme vähemmän vastakkainasettelua ja enemmän tutkimusperustaiseen tietoon perustuvaa päätöksentekoa.

Sivistys ei ruoki itseään. Siitä täytyy pitää huolta, luoda sille tilaa, aikaa ja mahdollisuuksia. Sivistys auttaa oivallusten ja erehdysten arvioinnissa. Kummastakin on osattava ottaa vastuuta ja ennen kaikkea oppia. Mitä voisimme sinusta oivaltaa menneisyydestä, jotta välttyisimme nykypäivän erehdyksiltä? Kannustan ainakin siihen, ettemme anna periksi passiivisuudelle, vaan teemme yhdessä aktiivisesti tulevaa ja rakennamme luottamusta hyvään.

**Tulevaisuuskoon
tarvitsemme
arvovalintoja ja vision
siitä, minkälaista
Suomea ja maailmaa
haluamme rakentaa.**

Antoisaa lukukokemusta oivalluksen ja erehdyksen parissa ja tervetuloa pohtimaan aiheita Tieteen päiville!

Kiitos kaikille lukijoille kuluneesta vuodesta tieteen ja tutkimuksen parissa. Lämmin kiitos myös tämän vuoden toimituspäällikön sijaisena toimineelle **Kuutti Koskelle**.

Tieteessä tapahtuu -lehden julkaisija on Tieteellisten seurain valtuuskunta, joka on Tieteen päivien pääjärjestäjä ja yksi Sivistyksen teemavuoden pääkumppaneista. Sivistyksen teemavuotta koordinoi KVS-säätiö.